

KARTA BEZPIECZNEJ ŻYWNOŚCI

NA RZECZ SPRAWIEDLIWEGO SYSTEMU ŻYWNOŚCIOWEGO

Podpisując tę Kartę, zobowiązujemy się do wprowadzania zmian, które uczynią naszą organizację częścią światowego ruchu na rzecz odpowiedzialnego, zrównoważonego systemu żywnościowego. Dążymy do produkcji i konsumpcji żywności, które szanują zdrowie ludzi, środowisko i prawa zwierząt. Angażujemy się w samoregulację, transparentność oraz ciągły rozwój systemu żywnościowego, by nasze działania wspierały tworzenie bezpieczniejszej, zrównoważonej, bardziej sprawiedliwej struktury rzeczzonego systemu. Bezpośrednimi beneficjentami naszych działań są: klimat, środowisko oraz osoby zagrożone wykluczeniem ekonomicznym, społecznym (w tym osoby zamieszkujące obszary wiejskie), zdrowotnym (w tym osoby starsze, osoby cierpiące na choroby dietozależne, alergie i nietolerancje pokarmowe), a także osoby mieszkające w sąsiedztwie ferm zagrożone uciążliwościami zapachowymi, zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby.

Preambuła

Sygnatariusze i Sygnatariuszki niniejszej Karty:

A. uwzględniając założenia przyjętej w 2015 r. przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) Agendy 2030¹, która stanowi uniwersalny plan rozwoju dla świata i dąży do tworzenia trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju, między innymi poprzez zrównoważoną konsumpcję i produkcję, zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi oraz podejmowanie pilnych działań w zakresie zmian klimatu, tak aby planeta mogła służyć potrzebom obecnych i przyszłych pokoleń;

¹ ONZ: Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (2015 r.).

B. biorąc pod uwagę, że wśród ustanowionych w Agendzie 2030 siedemnastu Celów Zrównoważonego Rozwoju, Celem 2 jest „Wyliminowanie głodu, osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego i lepszego odżywiania oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa”, a w jego ramach utworzenie do 2030 r. systemów zrównoważonej produkcji żywności (Cel 2.4.); a ponadto Celem 12 jest „Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji”, w tym do 2030 roku zmniejszyć o połowę globalną ilość marnowanej żywności *per capita* w sprzedaży detalicznej i konsumpcji, zmniejszyć straty żywnościowe w procesie produkcji i dystrybucji, w tym straty powstałe podczas zbiorów (Cel 12.3) oraz zachęcać przedsiębiorstwa, w szczególności te duże i międzynarodowe, do wdrażania praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju i uwzględniania informacji na ten temat w swoich cyklicznych raportach (Cel 12.6);

C. przyjmując, że zgodnie ze stanowiskiem Organizacji ONZ do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO)², aby zrealizować cele zrównoważonego rozwoju, należy przekształcić światowy system żywnościowy, tak aby był bardziej produktywny, bardziej włączający ubogie i marginalizowane populacje, zrównoważony i odporny pod względem środowiskowym oraz zdolny do zapewniania wszystkim zdrowej i pożywnej diety;

D. biorąc pod uwagę, że zgodnie z unijną Strategią od Pola do Stołu³, która stanowi jedno z kluczowych działań w ramach Europejskiego Zielonego Ładu⁴ - celem Unii Europejskiej jest zmniejszenie śladu środowiskowego i klimatycznego unijnego systemu żywnościowego oraz wzmocnienie jego odporności, zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej oraz bycie liderem globalnej transformacji w kierunku konkurencyjnej zrównoważoności;

E. zauważając, że pomimo to, iż Strategia od Pola do Stołu przewidywała, że Komisja przedstawi przed końcem 2023 r. inicjatywę ustawodawczą dotyczącą ram zrównoważonego systemu żywnościowego⁵, do dzisiaj nie został przyjęty żaden konkretny projekt regulacji;

F. uważając, że przechodzenie na roślinną dietę z mniejszą ilością mięsa i nabiału oraz z większą ilością owoców i warzyw ogranicza nie tylko ryzyko chorób zagrażających życiu (otyłość, nowotwory), ale również wpływ systemu żywnościowego na środowisko⁶; w tym

² FAO: Sustainable food systems Concept and framework (2018 r.).

³ KE: Strategia od Pola do Stołu, (COM(2020) 381 final).

⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_pl

⁵ KE: Sustainable food system framework initiative, Inception Act Assessment (2018 r.).

⁶ Por. FAO and WHO (2019 r.), Sustainable healthy diets – guiding principles (Zrównoważona zdrowa dieta – zasady przewodnie).

kontekście szczególne znaczenie ma zaś „odpowiedzialna dieta” oraz wspieranie alternatywnych dla mięsa roślinnych źródeł białka;

G. zauważając z niepokojem, że podczas gdy ponad 700 mln ludzi na świecie doświadcza głodu⁷, a w skali globalnej co czwarte dziecko (27%) żyje w poważnym ubóstwie żywnościowym we wczesnym dzieciństwie⁸, w Unii Europejskiej ponad połowa dorosłej populacji ma nadwagę, z czego ponad 15% choruje na otyłość⁹, natomiast jeśli chodzi o dzieci, to w Europie otyłość dotyka przeciętnie jednego na trzech chłopców i jedną na pięć dziewczynek w wieku od sześciu do dziewięciu lat¹⁰, przy czym takie dysproporcje świadczą o dysfunkcji światowych systemów żywnościowych;

H. zauważając z niepokojem, że w 2020 r. w Unii Europejskiej u 2,7 mln osób wykryto raka, a kolejne 1,3 mln osób, w tym ponad 2 tys. młodych ludzi zmarło na raka¹¹, które to choroby w znacznym stopniu zależą od diety i stanu środowiska;

I. będąc świadomymi, że rolnictwo odpowiada za 35% emisji gazów cieplarnianych¹², przy czym udział UE w produkcji mięsa i przetworów sięga aż 14% przy udziale w powierzchni gruntów rolnych powyżej 4% oraz liczbie mieszkańców 5,5%. Z tej przyczyny prawie 70% tych emisji pochodzi z sektora chowu zwierząt¹³. Niestety obecnie dominuje system oparty o monokulturową produkcję paszy i chów klatkowy, który jest szczególnie toksyczny dla stanu gleby, środowiska i zdrowia człowieka. Ponadto efekt cieplarniany jest główną siłą napędową zmiany klimatu¹⁴, która z kolei wiąże się z niepożądanymi skutkami środowiskowymi (susze, pożary, powodzie, zachwianie ekosystemów), społecznymi (zdrowie publiczne, migracje, zmiany struktury zatrudnienia) czy gospodarczymi (zakłócenia łańcuchów dostaw i infrastruktury), co z kolei przekłada się na niestabilność i mniejszą odporność systemów żywnościowych.

⁷ Dane za UNICEF: <https://centrum-prasowe.unicef.pl/337440-w-minionym-roku-glodu-doswiadczylo-733-mln-ludzi-na-swiecie>

⁸ UNICEF: Ubóstwo żywnościowe dzieci, Niedobory żywieniowe we wczesnym dzieciństwie (2024 r.) <https://unicef.pl/co-robimy/aktualnosci/news/ubostwo-zywnosciowe-dotyka-co-czwarte-dziecko-na-swiecie>

⁹ Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Overweight_and_obesity_-_BMI_statistics

¹⁰ WHO: European Childhood Obesity Surveillance Initiative, (2022 r.).

¹¹ KE: Review of Europe's Beating Cancer Plan Brussels, 4.2.2025 SWD(2025) 39 final

¹² Crippa, M., Solazzo, E., Guizzardi, D., Monforti – Ferrario, F., Tubiello, F.N., Leip, A. (2021). *Food system are responsible for a third of global anthropogenic GHG emissions*, Nature Food, s. 198-209.

¹³ KE: Reflection paper. Towards a sustainable Europe by 2030. (2019 r.); EEA (2019 r.), Annual European Union greenhouse gas inventory 1990-2017 oraz Inventory report 2019.

¹⁴ Międzyrządowy Zespół ds. Zmiany Klimatu (IPCC) <https://www.ipcc.ch/reports/>

J. uznając, że różnorodność biologiczna sprzyja zdrowej i odżywczej diecie, przyczynia się do poprawy warunków życia na obszarach wiejskich i zwiększa wydajność rolnictwa, natomiast utrata bioróżnorodności zagraża systemom żywnościowym¹⁵;

K. przyjmując z zaniepokojeniem, że w 2022 r. w państwach członkowskich UE wytworzono aż 59,2 mln ton odpadów żywnościowych¹⁶ (z czego 54% na poziomie gospodarstw domowych, a pozostałe 46% stanowiły odpady powstałe w ramach łańcucha dostaw żywności) oraz uwzględniając, że zmniejszenie ilości marnowanej żywności oraz strat żywnościowych na etapie produkcji i dystrybucji żywności to dwa z głównych celów UE na drodze do osiągnięcia gospodarki o obiegu zamkniętym do 2050 roku¹⁷;

L. dostrzegając, że w celu utworzenia zrównoważonych systemów żywnościowych niezbędna jest ścisła i stała współpraca pomiędzy sektorem publicznym (instytucje publiczne, organy administracji państwowej i samorządowej, w tym miasta¹⁸), sektorem prywatnym (zwłaszcza producenci rolni i przedsiębiorstwa spożywcze), a także społeczeństwem obywatelskim (zwłaszcza organizacje pozarządowe);

M. uznając swoją rolę i odpowiedzialność w zakresie transformacji systemów żywnościowych (redukcja śladu węglowego, zmniejszanie marnotrawienia żywności, otyłości i innych chorób dietozależnych, zwiększanie ochrony różnorodności biologicznej), a także

N. mając na uwadze, że samoregulacje, wprowadzanie wewnętrznych procedur i dobrych praktyk należy uznać za ważny instrument uzupełniający lub dodatkowy dla prawa powszechnie obowiązującego¹⁹

niniejszym *stanowią, co następuje*:

¹⁵ KE: Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030. Przywracanie przyrody do naszego życia 20.5.2020 r. COM(2020) 380 final.

¹⁶ EUROSTAT (2024 r.) [Food waste: 132 kg per inhabitant in the EU in 2022 - News articles - Eurostat](#)

¹⁷ KE: Nowy Plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy, 11.03.2020 COM(2020) 98 final.

¹⁸ Mediolański Pakt o Miejskiej Polityce Żywnościowej, Grupy przywództwa miast świata ds. klimatu C40 Cities.

¹⁹ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie samoregulacji i współregulacji we wspólnotowych ramach prawnych (2015/C 291/05).

Artykuł 1 – Cele Karty

Celem niniejszej Karty pozostaje:

- 1) wsparcie procesu tworzenia zrównoważonych systemów żywnościowych na poziomie organizacyjnym, lokalnym, krajowym, unijnym i międzynarodowym;
- 2) promowanie odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji, w tym zwłaszcza zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi (gleba, woda, powietrze);
- 3) promowanie zrównoważonej polityki żywnościowej, w tym zwiększanie synergii między polityką gospodarczą, klimatyczną, środowiskową edukacyjną, społeczną i kulturalną;
- 4) zaangażowanie w proces transformacji żywnościowej wszystkich – społecznych, publicznych i prywatnych – interesariuszy rynku rolno-spożywczego (rolników i rolniczek, przedsiębiorców i przedsiębiorczyń, organizacji branżowych, podmiotów ekonomii społecznej, jednostek samorządu terytorialnego, innych podmiotów administracji publicznej, osób konsumenckich, organizacji pozarządowych, ośrodków akademickich i naukowych);
- 5) zapewnienie wsparcia i pomocy wszystkim interesariuszom w skutecznej zmianie wewnętrznych procesów organizacyjnych oraz wdrażania zrównoważonych i odpowiedzialnych praktyk w codzienne działania;
- 6) promowanie zdrowej, zbilansowanej i zrównoważonej diety mającej pozytywne skutki dla ludzi, ekosystemów planety oraz praw zwierząt („odpowiedzialna dieta”);
- 7) poprawę zdrowia publicznego oraz jakości życia ludzi na wsi i w miastach;
- 8) wsparcie realizacji prawa do informacji o pochodzeniu żywności i jej wpływie na zdrowie, klimat, środowisko oraz prawa człowieka i prawa zwierząt.

Artykuł 2 – Wizja programowa

Sygnatariusze i Sygnatariuszki niniejszej Karty podzielają wizję systemów żywnościowych opartych na poszanowaniu praw człowieka, praw zwierząt, a także środowiska oraz wszelkich innych zasobów naturalnych (powietrza, gleby, rzek, jezior, mórz i oceanów), funkcjonujących w trosce o obecne i przyszłe pokolenia, tj. w istocie systemów żywnościowych:

- 1) gwarantujących wszystkim dostęp do wystarczającej ilości bezpiecznej, zdrowej, etycznej, pożywnej i przystępnej cenowo żywności. Bezpieczeństwo żywnościowe wiąże się nie tylko z dostępnością takiej żywności, ale także z zapewnieniem

odpowiednich standardów higieny i jakości podczas jej produkcji, przechowywania i dystrybucji. W tym kontekście szczególne znaczenie mają lokalne inicjatywy monitorujące bezpieczeństwo żywności, a także współpraca z rolnikami i rolniczkami, producentami i producentkami, wspierająca rozwój zrównoważonych praktyk;

- 2) ograniczających swój wpływ na zmiany klimatu, dbających o zachowanie bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów, bazujących na zrównoważonym rolnictwie (ekologicznym, regeneratywnym, integrowanej ochronie roślin i podobnych systemach);
- 3) w których straty i odpady żywnościowe są ograniczone do niezbędnego minimum a nadwyżki są skutecznie redystrybuowane do osób w kryzysie społecznym i ubóstwa żywnościowego;
- 4) w których każdy i każda, bez względu na swój status społeczny i materialny ma prawo do pełnej informacji o pochodzeniu żywności, sposobach jego wytworzenia oraz wpływie na zdrowie, klimat i środowisko.

Artykuł 3 – Zakres Karty

3.1. Zakres podmiotowy

Niniejsza Karta jest adresowana do wszystkich – społecznych, publicznych i prywatnych – podmiotów, których działalność jest związana z:

- 1) przynajmniej jednym z etapów łańcucha dostaw żywności (*food supply chain*), tj. badaniem i rozwojem, produkcją, przetwórstwem, dystrybucją oraz konsumpcją żywności, tworzeniem i promocją polityki żywnościowej na poziomie lokalnym, krajowym, unijnym i międzynarodowym;
- 2) edukacją żywieniową i zdrowotną, wspieraniem proekologicznych postaw i podnoszeniem w tym kontekście świadomości społeczeństwa, w szczególności dzieci i młodzieży;
- 3) działaniem przeciwko zjawisku marnowania żywności oraz przeciwko ilościowemu i jakościowemu ubóstwu żywnościowemu;
- 4) działaniem na rzecz uczciwych praktyk biznesowych, transparentności, poszerzania prawa osób konsumenckich do informacji o żywności;
- 5) badaniami, rozwojem i wdrażaniem nowych technologii produkcji żywności, zgodnych z wizją i celami niniejszej Karty.

3.2. Zakres przedmiotowy

Niniejsza Karta określa działania, do których podejmowania zobowiązują się jej Sygnatariusze i Sygnatariuszki dla realizacji celów określonych w art. 1 Karty.

Artykuł 4 – Definicje

Do celów niniejszej Karty ustala się definicje poniższych pojęć:

- 1) „system żywnościowy” oznacza sieć podmiotów, których działania są związane z badaniami i rozwojem, produkcją, przetwarzaniem, dystrybucją, konsumpcją i utylizacją żywności pochodzącej z rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa lub akwakultury, w tym szersze otoczenie gospodarcze, społeczne i środowiskowe, w których są osadzone;
- 2) „zrównoważony system żywnościowy” oznacza system żywnościowy zapewniający wszystkim bezpieczeństwo dostaw żywności (*food security*), odpowiednie odżywianie oraz bezpieczną żywność (*food safety*) w taki sposób, że podstawy ekonomiczne, społeczne i środowiskowe niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i odżywiania przyszłym pokoleniom nie są zagrożone, a sposób produkcji i przetwarzania żywności odbywa się z poszanowaniem praw człowieka, praw zwierząt i z poszanowaniem środowiska;
- 3) „żywność” oznacza jakiegokolwiek substancje lub produkty, przetworzone, częściowo przetworzone lub nieprzetworzone, przeznaczone do spożycia przez ludzi lub których spożycia przez ludzi można się spodziewać, w rozumieniu art. 2 Rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U.UE.L.2002.31.1 z dnia 2002.02.01);
- 4) „zrównoważona żywność” oznacza żywność pozyskaną w ramach zrównoważonego systemu żywnościowego;
- 5) „bezpieczna żywność” oznacza żywność, która spełnia wymagania przewidziane przepisami Rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U.UE.L.2002.31.1 z dnia 2002.02.01), tj. w szczególności żywność, która nie zagraża życiu lub zdrowiu

konsumentów, gdy jest przygotowywana lub spożywana zgodnie z jej przeznaczeniem, nie oddziałuje lub minimalizuje oddziaływanie na klimat i środowisko, a jednocześnie której produkcja i przetwórstwo nie wpływają negatywnie na jakość życia ludzi, a także prawa zwierząt;

- 6) „odpowiedzialne praktyki biznesowe” oznacza sposób prowadzenia działalności gospodarczej w sposób, który nie tylko uwzględnia zysk gospodarczy przynoszony przez tę działalność, ale także z poszanowaniem praw człowieka, klimatu, środowiska oraz praw zwierząt, w sposób etyczny, przejrzysty i zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- 7) „zasada transparentności” oznacza sposób działania, który każdej osobie, bez względu na wiek, niepełnosprawność czy pochodzenie czy też inne cechy, umożliwia weryfikację prawidłowości tego postępowania;
- 8) „zasada inkluzywności” oznacza oparte na szacunku dla różnorodności postępowanie, w którym każdy człowiek – bez względu na tożsamość, płeć, wiek, zdolności, niepełnosprawność, pochodzenie czy też inne cechy – ma zapewniony dostęp do zasobów, edukacji, kultury, pracy, praw politycznych, a także prawa do niezależnego życia;
- 9) „rolnictwo regeneratywne” oznacza system zasad i praktyk rolniczych, który ma na celu zwiększenie bioróżnorodności i poprawę żyzności gleby, poprawę stanu wód i odbudowę ekosystemów;
- 10) „dieta odpowiedzialna” oznacza zbilansowany i zrównoważony odżywczo sposób żywienia mający pozytywne skutki zdrowotne dla ludzi (zarówno jednostek, społeczeństwa, jak i przyszłych pokoleń), sprawiedliwy i dostępny dla osób o różnym statusie społeczno-ekonomicznym oraz uwzględniający najwyższe standardy ochrony środowiska, klimatu oraz praw zwierząt.

Artykuł 5 – Strategiczne zobowiązania Sygnatariuszy

Sygnatariusze i Sygnatariuszki niniejszej Karty zobowiązują się do:

- 1) realizacji jej celów oraz urzeczywistniania jej wizji w ramach i odpowiednio do specyfiki prowadzonej przez siebie działalności, z zachowaniem zasady transparentności i inkluzywności;
- 2) współpracy z innymi Sygnatariuszami i Sygnatariuszkami w obszarze objętym przedmiotem niniejszej Karty (sieciowania);

- 3) współpracy z innymi podobnymi podmiotami i organizacjami działającymi w innych krajach, na poziomie UE lub na poziomie międzynarodowym;
- 4) regularnego monitorowania i raportowania postępów w realizacji celów Karty do organu, o którym mowa w art. 10, a także upubliczniania wyników monitoringu;
- 5) prowadzenia działań edukacyjnych, podnoszenia świadomości społecznej oraz zaangażowania mediów w promowanie idei odpowiedzialnej produkcji i konsumpcji żywności.

Artykuł 6 – Operacyjne zobowiązania sektora prywatnego

Sygnatariusze i Sygnatariuszki reprezentujący sektor prywatny, w tym zwłaszcza przedsiębiorstwa działające na rynku spożywczym oraz przedsiębiorstwa korzystające z surowców i produktów pochodzenia rolnego (np. z branży spożywczej, branży tekstylnej, odzieżowej, kosmetycznej, farmaceutycznej), zobowiązują się do podejmowania niżej wymienionych działań:

- 1) opracowania i wdrożenia wewnętrznych polityk dotyczących odpowiedzialnej produkcji, dystrybucji i konsumpcji żywności oraz odpowiedzialnego wykorzystywania surowców pochodzenia rolnego (w tym wdrażania programów edukacyjnych w swoich organizacjach),
- 2) opracowania planu odchodzenia w perspektywie 5 lat od wykorzystywania surowców pochodzenia zwierzęcego oraz innych surowców, które mają negatywny wpływ na zdrowie ludzi, klimat i środowisko w prowadzonej przez siebie działalności;
- 3) inwestowania w zrównoważone technologie i rozwiązania w zakresie badań i rozwoju, produkcji, przetwórstwa, dystrybucji i konsumpcji żywności, zgodne z celami i wizją niniejszej Karty;
- 4) opracowania planu wdrażania i wdrożenia odpowiedzialnych praktyk a także promowania tych praktyk wśród swoich pracowników i pracowniczek, klientów i klientek, osób uczestniczących w organizowanych wydarzeniach, polegających m.in. na:
 - a) wspieraniu krótkich i lokalnych łańcuchów dostaw (np. preferowanie umów z lokalnymi dostawcami i odbiorcami towarów, preferowanie towarów certyfikowanych w zakresie klimatycznym, środowiskowym, praw człowieka i praw zwierząt);

- b) podejmowaniu efektywnych i wymiernych działań w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności takich jak:
- stosowanie mniejszych porcji / opakowań,
 - ograniczenie opcji do wyboru,
 - udostępnianie możliwości wyboru wielkości porcji,
 - wykorzystywanie zwykle niewykorzystywanych części roślin, czy ich kompostowanie,
 - stały monitoring marnowania żywności,
 - oferowanie zabrania jedzenia na wynos ze sobą,
 - przekazywanie niewykorzystanej żywności w formie darowizn, w tym w szczególności na rzecz zakładów żywienia zbiorowego,
 - kontrola magazynu zgodnie z zasadą „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”;
- c) stosowaniu i promowaniu odpowiedzialnej diety wśród swoich pracowników i pracowniczek oraz organizacji partnerskich, z uwzględnieniem diety wegańskiej (np. w zakładowych stołówkach, czy w trakcie organizowanych wydarzeń wewnętrznych i zewnętrznych);
- d) podejmowanie działań mających na celu zagwarantowanie pełnej informacji o oferowanej żywności i produktach na opakowaniach, a także w trakcie organizowanych wydarzeń (takich jak pochodzenie, sposoby wytwarzania oraz wpływ na zdrowie i inne prawa człowieka, klimat i środowisko oraz prawa zwierząt).

Artykuł 7 – Operacyjne zobowiązania sektora publicznego

Sygnatariusze i Sygnatariuszki reprezentujący sektor publiczny, w tym zwłaszcza organy administracji publicznej, jednostki samorządu terytorialnego, przedszkola, szkoły, uczelnie wyższe oraz instytucje kultury zobowiązują się do podejmowania niżej wymienionych działań:

- 1) opracowanie – w ciągu 3 lat od podpisania niniejszej Karty – lokalnej/regionalnej Strategii na rzecz Zrównoważonych Systemów Żywnościowych przy współpracy i z zaangażowaniem obywateli i obywaterek, przedsiębiorstw, instytucji publicznych, placówek oświaty, zdrowia i polityki społecznej, ośrodków akademickich i badawczych;

- 2) opracowania planu odchodzenia w perspektywie 3 lat od wykorzystywania w swojej działalności surowców pochodzenia zwierzęcego oraz innych surowców, które mają negatywny wpływ na zdrowie ludzi, klimat i środowisko;
- 3) integracji celów Karty z innymi strategiami lokalnych i regionalnych polityk, w tym w szczególności dotyczących edukacji, zdrowia, polityki społecznej, klimatu i środowiska, a także praw zwierząt;
- 4) realizacji zamówień publicznych opartych na kryteriach zrównoważonego rozwoju (np. w publicznych stołówkach, urzędach, a także przez partnerów realizujących zadania zlecone lub zadania ze środków publicznych);
- 5) wdrażania odpowiedzialnych praktyk, a także promowanie tych praktyk wśród swoich klientów i klientek, osób uczestniczących w organizowanych wydarzeniach, polegających m.in. na:
 - a) wspieraniu krótkich i lokalnych łańcuchów dostaw (np. preferowanie umów z lokalnymi dostawcami i odbiorcami towarów, preferowanie towarów certyfikowanych w zakresie klimatycznym, środowiskowym, praw człowieka i praw zwierząt);
 - b) podejmowaniu efektywnych i wymiernych działań w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności:
 - mniejsze porcje,
 - ograniczenie opcji do wyboru,
 - udostępnianie możliwości wyboru wielkości porcji,
 - wykorzystywanie zwykle niewykorzystywanych części roślin, czy ich kompostowanie,
 - stały monitoring marnowania żywności,
 - oferowanie zabrania jedzenia na wynos ze sobą,
 - przekazywanie niewykorzystanej żywności w formie darowizn, w tym w szczególności zakładom żywienia zbiorowego,
 - kontrola magazynu zgodnie z zasadą „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”;
 - c) stosowaniu i promowaniu odpowiedzialnej diety wśród swoich pracowników i pracowniczek oraz organizacji partnerskich, z uwzględnieniem diety wegańskiej (np. w zakładowych stołówkach, czy w trakcie organizowanych wydarzeń wewnętrznych i zewnętrznych);

- d) podejmowanie działań mających na celu zagwarantowanie pełnej informacji o oferowanej żywności i produktach (pochodzenie, sposoby wytworzenia oraz wpływ na zdrowie i inne prawa człowieka, klimat i środowisko oraz prawa zwierząt).

Artykuł 8 – Operacyjne zobowiązania sektora NGO

Sygnatariusze i Sygnatariuszki reprezentujący sektor organizacji pozarządowych i innych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego zobowiązują się do podejmowania na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym niżej wymienionych działań:

- 1) rezygnacji z wykorzystywania produktów i surowców pochodzenia zwierzęcego oraz innych surowców, które mają negatywny wpływ na zdrowie ludzi, klimat i środowisko;
- 2) prowadzenia projektów strażniczych i rzeczniczych na rzecz zrównoważonego systemu żywnościowego, bezpiecznej żywności i odpowiedzialnych praktyk biznesowych;
- 3) monitorowania i upubliczniania działań podejmowanych przez instytucje publiczne lub inne podmioty (np. prywatne) w celu wykrycia nieprawidłowości w ich działaniach w obszarze zobowiązań społecznych i środowiskowych (np. problem greenwashingu lub nieuczciwej konkurencji oraz innych nieuczciwych praktyk lub negatywnego wpływu ich działalności na lokalne społeczności i prawa zwierząt);
- 4) wdrażania odpowiedzialnych praktyk a także promowania tych praktyk wśród swoich partnerów i partnerek oraz kontrahentów i kontrahentek polegających m.in. na:
 - a) wspieraniu krótkich i lokalnych łańcuchów dostaw (np. preferowanie umów z lokalnymi dostawcami i odbiorcami towarów, preferowanie towarów certyfikowanych w zakresie klimatycznym, środowiskowym, praw człowieka i praw zwierząt);
 - b) podejmowaniu efektywnych i wymiernych działań w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności:
 - mniejsze porcje,
 - ograniczenie opcji do wyboru,
 - udostępnianie możliwości wyboru wielkości porcji,
 - wykorzystywanie zwykle niewykorzystywanych części roślin, czy ich kompostowanie,

- stały monitoring marnowania żywności,
 - oferowanie zabrania jedzenia na wynos ze sobą,
 - przekazywanie niewykorzystanej żywności w formie darowizn, w tym w szczególności zakładom żywienia zbiorowego,
 - kontrola magazynu zgodnie z zasadą „pierwsze weszło, pierwsze wyszło”;
- c) stosowania i promowania odpowiedzialnej diety wśród swoich pracowników i pracowniczek oraz organizacji partnerskich, z uwzględnieniem diety wegańskiej (np. w zakładowych stołówkach, czy w trakcie organizowanych wydarzeń wewnętrznych i zewnętrznych);
- d) podejmowania działań mających na celu zagwarantowanie pełnej informacji o oferowanej żywności i produktach (pochodzenie, sposoby wytworzenia oraz wpływ na zdrowie i inne prawa człowieka, klimat i środowisko oraz prawa zwierząt).

Artykuł 9 – Przywileje dla Sygnatariuszy

Sygnatariuszom i Sygnatariuszkom niniejszej Karty gwarantuje się:

- 1) dostęp do szkoleń, konsultacji eksperckich i ekskluzywnych zasobów edukacyjnych, stanowiących zasoby Green REV Insitute oraz organizacji partnerskich;
- 2) udział w organizowanych przez Green REV Insitute oraz organizacje partnerskie wydarzeniach networkingowych i branżowych, a także szkoleniach, które umożliwią Sygnatariuszom i Sygnatariuszkom rozwój i wymianę doświadczeń w zakresie wdrażania dobrych praktyk;
- 3) prawo do korzystania z treści oraz logo Karty na zasadach określonych w niniejszej Karcie oraz w Postanowieniach Licencyjnych zawartych w Załączniku nr 1 do Karty.

Artykuł 10 –Przestrzeganie Karty

1. Podpisując niniejszą Kartę Sygnatariusze i Sygnatariuszki zobowiązują się tym samym przestrzegać postanowień Karty oraz Postanowień Licencyjnych zawartych w Załączniku nr 1 do Karty. Podpisy pod Kartą obejmują także wspomniane Postanowienia Licencyjne. W przypadku braku posiadania zdolności do czynności prawnych przez Sygnatariusza lub Sygnatariuszkę - podmiotem praw i obowiązków są

osoby fizyczne, które złożyły podpisy w imieniu Sygnatariusza lub Sygnatariuszki, przy czym odpowiadają one za przestrzeganie ww. postanowień w ramach całej organizacji Sygnatariusza lub Sygnatariuszki.

2. W przypadku naruszenia powyższych zobowiązań przez Sygnatariusza lub Sygnatariuszkę, Fundacja Green REV Institute z siedzibą w Warszawie (ul. Giordana Bruna 34 / Skrytka 5, 02-523 Warszawa, KRS: 0000889901), jako autor i administrator niniejszej Karty, ma prawo wykluczyć Sygnatariusza lub Sygnatariuszkę z grona Sygnatariuszy i Sygnatariuszek Karty i cofnąć wspomniane wyżej Przywileje dla Sygnatariusza lub Sygnatariuszki, w tym w szczególności prawo do wykorzystywania treści oraz logo Karty (wypowiedzenie licencji ze skutkiem natychmiastowym).
3. W powyższym przypadku wykluczeni Sygnatariusze lub Sygnatariuszki są zobowiązani do zaprzestania korzystania z Przywilejów dla Sygnatariuszy i Sygnatariuszek, w tym z treści oraz logo Karty (elementy te muszą w szczególności zniknąć ze stron internetowych i mediów społecznościowych wykluczonego Sygnatariusza lub Sygnatariuszki) w terminie 3 dni od wykluczenia.
4. Na wezwanie Fundacji Green REV Institute Sygnatariusze i Sygnatariuszki są zobowiązani do przedstawiania wyjaśnień i dowodów przestrzegania Karty.
5. Karta jednocześnie z Postanowieniami Licencyjnymi może zostać wypowiedziana za 1-miesięcznym wypowiedzeniem, w szczególności w przypadku dokonywania aktualizacji Karty.

Artykuł 11 – Organy Karty

1. Powołuje się Radę Programową.
2. Rada składa się z 12 członków i członkiń. W jej skład wchodzi autorytety społeczne, przedstawiciele i przedstawicielki nauki, instytucji publicznych, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych.
3. Rada wybierana jest przez Zarząd Green REV Institute na 3-letnią kadencję.
4. Do zadań Rady należy wspieranie Sygnatariuszy i Sygnatariuszek w realizacji celów Karty oraz monitorowanie postępów.
5. Rada przygotowuje cykliczne raporty i rankingi oceniające postępy w realizacji celów Karty.

PODPISY:

Data i miejsce złożenia podpisów:

Dnia: w:

Dane identyfikujące Sygnatariusza_kę:

.....
.....
.....
.....
.....

W imieniu Sygnatariusza_ki:

Imię i nazwisko pierwszej osoby reprezentującej Sygnatariusza_kę:		Imię i nazwisko drugiej osoby reprezentującej Sygnatariusza_kę:	
Stanowisko:		Stanowisko	
Podpis:		Podpis:	

Dane identyfikujące Fundację Green REV Institute:

Fundacja Green REV Institute z siedzibą w Warszawie, przy ul. Giordana Bruna 34 / Skrytka 5, 02-523 Warszawa, Polska, wpisana do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy KRS pod numerem KRS: 0000521182, NIP: PL5213677634, REGON: 147376122

W imieniu Fundacji Green REV Institute:

Imię i nazwisko pierwszej osoby reprezentującej Fundację Green REV Institute:		Imię i nazwisko drugiej osoby reprezentującej Fundację Green REV Institute:	
---	--	---	--

Stanowisko:		Stanowisko	
Podpis:		Podpis:	

Załącznik nr 1 do Karty Bezpiecznej Żywności na Rzecz Sprawiedliwego Systemu Żywnościowego

POSTANOWIENIA LICENCYJNE DOT. UDZIELENIA LICENCJI NIEWYŁĄCZNEJ

Art. 1

Fundacja Green REV Institute, zidentyfikowana na końcu treści Karty, zwana dalej „**Licencjodawcą**”,

jako wyłączny posiadacz majątkowych praw autorskich do Karty Bezpiecznej Żywności na Rzecz Sprawiedliwego Systemu Żywnościowego oraz jej logo, stanowiących utwory w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 24 z późn. zm.),

niniejszym udziela, z zastrzeżeniem postanowień poniższych, **Sygnatariuszowi_ce** Karty, zidentyfikowanemu na końcu Karty, a na wypadek braku zdolności do czynności prawnych Sygnatariusza_ki – jego przedstawicielom jako osobom fizycznym, - dalej łącznie „**Licencjobiorca**”,

nieodpłatnej i niewyłącznej licencji do korzystania z Karty Bezpiecznej Żywności na Rzecz Sprawiedliwego Systemu Żywnościowego („**Karty**”) oraz logo Karty (umieszczonego nad jej preambułą), zwanych dalej łącznie „**Utworami**”,

na czas nieokreślony i bez ograniczenia terytorialnego, na wszelkich znanych polach eksploatacji, w szczególności wskazanych w art. 50 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, oraz na następujących polach eksploatacji w zakresie:

- 1) utrwalania i zwielokrotniania Utworów tj. wytwarzania egzemplarzy Utworów jakąkolwiek techniką, w dowolnym systemie lub formacie oraz na wszelkich nośnikach komputerowych lub innych nośnikach zapisów i pamięci;
- 2) obrotu oryginałem lub wytworzonymi egzemplarzami Utworów, wprowadzania do obrotu, oddawania w nieodpłatne użyczenie utworu lub najmu oryginału albo egzemplarzy zarówno w całości jak i dowolnie wybranych fragmentów, w tym łączenie fragmentów różnych dowolnie wybranych utworów tworzących jedną całość, a także wykorzystywanie we wszelkiego rodzaju prezentacjach, konferencjach prasowych, eventach wszelkiego typu, w mailingu, w tym kierowanym do kontrahentów

- 3) rozpowszechniania oryginału lub wytworzonego egzemplarza Utworu, w szczególności poprzez wszelkie publiczne udostępnianie w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym, w tym poprzez udostępnianie go w Internecie m.in. na portalach społecznościowych oraz na stronach internetowych;
- 4) wykorzystywania w innych utworach, w tym w formie wyciągów i cytatów;
- 5) zwielokrotnienie dowolnymi technikami drukarskimi i poligraficznymi, w tym w formie: druków, ulotek, plansz, plakatów, billboardów, ogłoszeń, bannerów, artykułów, katalogów, broszur i innych drukowanych materiałów, w tym PR, marketingowych, reklamowych, raportów i broszur wewnętrznych oraz promocyjnych
- 6) rozpowszechnianie i publikowanie oraz udostępnianie Utworu (publiczne i niepubliczne) za pomocą form wskazanych powyżej, w tym prasy, tak aby wybrane osoby lub każdy mógł mieć do nich dostęp;
- 7) utrwalanie, zwielokrotnianie, w formie elektronicznej, na nośnikach optycznych, magnetycznych i innych cyfrowych, w tym na wszelkich sprzętach elektronicznych w tym na nośnikach pamięci masowej (pendrive, dysk zewnętrzny), komputerach, laptopach, tabletach, smartfonach, serwerach i dyskach sieciowych; wprowadzenie do pamięci komputera (serwera), włączenie części lub całości Utworów do utworu multimedialnego lub programu komputerowego; wprowadzanie Utworów do pamięci komputera i innych urządzeń elektronicznych, wprowadzania i udostępniania w sieciach telekomunikacyjnych i informatycznych oraz innych formach przekazu danych teleinformatycznych (w tym w formie SMS, MMS, EMS, IVR, WAP, VPN)
- 8) rozpowszechnianie i publikowanie oraz udostępnianie Utworu (publiczne i niepubliczne) w Internecie, na stronach internetowych, w tym w sklepach internetowych i na portalach social media, za pomocą poczty e-mail i komunikatorów internetowych; wyświetlenie, wystawienie, opublikowanie na monitorach, ekranach, za pomocą projektorów, z wykorzystaniem aplikacji mobilnych, na eventach, targach, konferencjach, ekranach LED i LCD, wideo, przez TV; udostępnianie Utworów za pośrednictwem social media i stron internetowych, w tym sklepów internetowych w taki sposób, aby każdy lub wybrany użytkownik_czka ww. witryn, mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym lub narzuconym przez administratora strony internetowej lub

profilu – w celu ich wyświetlenia, w tym za pośrednictwem linków; rozpowszechniania w publikacjach periodycznych i nieperiodycznych, w tym nietworzących zamkniętej całości, opatrzonych lub nie stałym tytułem albo przyjętą nazwą, w tym w dziennikach, tygodnikach i czasopismach, stałych przekazach, biuletynach publicznych i prywatnych, programach stacji radiowych i telewizyjnych, kronikach filmowych; łączenia całości oraz fragmentów z innymi utworami, także takimi, które nie powstały w wyniku działań Licencjobiorcy – które tworzą jednorodne opracowanie przedmiotu licencji i rozpowszechnianie ich kanałami j.w.,

- 9) wykorzystywanie Utworów w materiałach PR, marketingowych, reklamowych i sprzedażowych w formie online i offline (fizycznej), wykorzystania w innych utworach w postaci niestanowiącej opracowania, w tym w utworach audiowizualnych lub multimedialnych, wykorzystywanie w utworach zbiorowych - umieszczanie w katalogach, albumach, książkach, czasopismach, prezentacjach multimedialnych, e-bookach itp. – na polach jak wyżej.
- 10) dokonywania opracowań w zakresie dokonywania tłumaczeń i sporządzania wyciągów z treści Karty, jednak bez prawa modyfikacji treści Karty oraz rozporządzania i korzystania z nich, zgodnie z art. 2, przy czym tylko pod warunkiem zasygnalizowania obok, że tłumaczenie nie jest oficjalne i zostało sporządzone przez Licencjobiorcę;

dalej jako: „**Licencja**”.

Art. 2

Licencjodawca wyraża niniejszym zgodę na wykonywanie przez Licencjobiorcę zależnych praw autorskich do Utworów, tj. korzystanie i rozporządzanie przez Licencjobiorcę z opracowań Utworów w zakresie sporządzonych przez Licencjobiorcę:

- 1) **wyciągów z treści Karty;**
- 2) **tłumaczeń** całości lub części treści Karty na inne języki, ale tylko **pod warunkiem** umieszczenia obok informacji o tym, że jest to przygotowane przez Licencjobiorcę **tłumaczenie nieoficjalne,**

w tym włączonych jako elementy materiałów marketingowych (np. grafika z wyciągiem z jednego artykułu Karty), na polach eksploatacji jak w art. 1. Zakazane jest modyfikowanie treści Karty.

Art. 3

Licencja jest udzielana **pod warunkiem przestrzegania Karty przez Licencjobiorcę**. Licencjodawca może wypowiedzieć Licencję ze skutkiem natychmiastowym w przypadku uznania, że Licencjobiorca nie przestrzega Karty lub Postanowień Licencyjnych. W pozostałych przypadkach umowa Licencji może zostać rozwiązana za 1-miesięcznym wypowiedzeniem. Rozwiązanie i wypowiedzenie mogą nastąpić w formie dokumentowej.

Art. 4

Licencja jest udzielana w określonym powyżej zakresie **wyłącznie na potrzeby PR-owe (wizerunkowe), promocyjne, marketingowe oraz informowania o byciu Sygnatariuszem_ką i przestrzeganiu Karty**. Zakazane jest wykorzystywanie Utworów w innym zakresie.

Art. 5

Licencjobiorca jest zobowiązany nie dokonywać żadnych działań ani zaniechań, które mogłyby **szkodzić celom Karty, jej renomie i reputacji lub renomie i reputacji Licencjodawcy**.

Art. 6

Licencjobiorca nie ma prawa do udzielania sublicencji innym podmiotom.